

Posudek na bakalářskou práci

Lucie R. Šplíchalová: *Domácí fotografie a současná rodina*

Práce kol. Šplíchalové, jak název napovídá, představuje pokus o analýzu statutu a funkce amatérské tvorby (primárně jde o fotografii, ale svou roli zde hrají třeba i odkazy k filmové teorii) ve vztahu k instituci rodiny v současné době. Nejde ovšem o nějaký „estetizující“ rozbor (jakkoli ani těchto aspektů není autorčin záměr prost), nýbrž spíše o analýzu spadající do oblasti sociologické teorie: tohoto spojení používám proto, že práce se skutečně omezuje na čistě teoretickou rovinu (což však nikterak nepůsobí jako nedostatek). Teoretický postup je diachronní (například přehledová kapitola o vývoji instituce rodiny, odvolávající se zejména na známou Možného knihu a mapující některé proměny ve statutu rodinné instituce v posledních letech – str. 21 - 27), tak synchronní (zde se dostává ke slovu především Bourdieuova teorie habitů). Pojem amatérské fotografie je zde vymezen jinými než estetickými charakteristikami – autorka ostatně sama podotýká, že „přínosnější pro pochopení odlišností domácí tvorby od ostatních technik je tedy, spíše než věnovat se jejím vnitřním aspektům, zaměřit se na vnější záměry jejích tvůrců“. Bourdieuovská sociologie, ukazující příslušnost subjektu k určitému sociálnímu poli a charakterizující ten který jev ocitající se v ohnisku jejího zájmu především jeho sociální podmíněností, zde tedy jistě představuje patřičné východisko. Tímto východiskem je především pojem habitů. Jak autorka velmi přesně píše, „každé třídě sociálních pozic v nějakém sociálním prostoru odpovídá určitá třída habitů jako produktů společenských podmínek spjatých s dotyčným postavením“ (str. 13), v důsledku čehož není specifická profesionální a amatérské produkce v této oblasti hodnocena na základě toho, čemu autorka říká „techno-estetické normy“ příslušných výtvorů, nýbrž sociální determinovaností jejich producentů. Nejsa odborníkem v dané oblasti, těžko se mohu vyjadřovat k faktické stránce přehledových kapitol o rodině a historii domácí tvorby. Podotkl bych jenom, že když autorka v lehce platónském duchu charakterizuje domácí tvorbu jako „boj proti pomíjivosti“, dalo by se v téže souvislosti zmínit ještě jeden aspekt, totiž aspekt „narcistický“ („to jsem *já*, na dovolené tam a tam“, „to je *můj* syn při promoci“ atd.), který autorka uvádí pouze implicitně a nepřímou, např. na str. 32, který ovšem – tvrdil bych pouze na základě selského rozumu, představuje velmi silný motivační moment domácí produkce.

Celkově vzato však pokládám práci kol. Šplíchalové za velmi solidní, kultivovaně sepsaný a zajímavý opus. Bude-li takový závěr (právem) pokládán za přibližný a neodborně znějící, je to nakonec jen proto, že odborníkem v dané oblasti skutečně nejsem (a pokud jde o to málo, k čemu se skutečně vyjádřit mohu, například o odkazy na Pierra Bourdieu, připadá mi to zcela náležité) a poslední slovo při hodnocení hodlám přenechat povolanějším. Navrhuji orientačně hodnocení kolem 40 bodů.

Praha, 28.8. 2006

Josef Fulka